

Öryggi og heilbrigði á verkstað við útlögn bikbundinna slitlaga

Rannsóknarráðstefna Vegagerðarinnar 2014 – Ágrip af erindi

Anna Jóna Kjartansdóttir, Byggingaverkfræðingur M.Sc. – Mannvit
annak@mannvit.is

Ólöf Kristjánsdóttir, Samgönguverkfræðingur M.Sc. – Mannvit
olof@mannvit.is

Leiðbeiningarnar og atriðalistann vegna *Öryggi og heilbrigði á verkstað við útlögn bikbundinna slitlaga* frá mars 2014 er hægt að nálgast á vefslóðinni:

<http://www.vegagerdin.is/upplýsingar-og-utgafa/rannsoknarskyrslur/mannvirki/>

Leiðbeiningarnar eru unnar fyrir Vegagerðina og eru ætlaðar fyrir verktaka og eftirlitsmenn sem vinna við útlögn bikbundinna slitlaga fyrir Vegagerðina. Leiðbeiningarnar ber að lesa samhliða Umhverfis- og öryggishandbók fyrir verktaka og aðra þjónustuaðila Vegagerðinnar og innihalda þær lágmarkskröfur Vegagerðarinnar til verktaka við útlögn bikbundinna slitlaga. Leiðbeiningarnar aðstoða verktaka og eftirlitsmenn að uppfylla stefnu Vegagerðarinnar í öryggis- og heilbrigðismálum auk þeirra krafna sem löggjöfin setur um framkvæmdir við útlagnir á bikbundnu slitlagi.

Með leiðbeiningunum fylgir atriðalisti sem ætlaður er verktökum og eftirlitsmönnum á verkstað. Bæði leiðbeiningarnar og atriðalistinn er unninn í samræmi við íslenska og danska vinnueftirlitið, niðurstöðu úttekta á útlögn bikbundinna slitlagna í þétt- og dreifbýli sumarið 2013 og reynslu starfsmanna Hlaðbæjar-Colas. Vinnan var unnin af sérfræðingum Mannvits á sviði umhverfis og öryggis og sviði samgangna.

Í leiðbeiningunum kemur fram að Vegagerðin felur verktaka að vinna endanlega öryggis- og heilbrigðisáætlun fyrir verk og senda verkkaupa til samþykktar ásamt því að Vegagerðin felur verktaka að gegna hlutverki samræmingaraðila á framkvæmdastigi þar sem slíkt á við.

Kröfur til verktaka

Það er markmið Vegagerðarinnar að í verkum á vegum hennar verði hvorki slys á mönnum né umhverfi. Á verkstað skal í öllu fara eftir íslenskum lögum, reglugerðum og reglum. Auk þess skal verktaki fara að kröfum og tilmælum Vegagerðarinnar er varða öryggis- og vinnuverndarmál.

Um vinnu við útlögn bikbundinna slitlaga gilda lög og reglur um umhverfismál, skipulags- og byggingarlög, vinnuverndarlög, vegalög og umferðarlög ásamt reglum og reglugerðum settum á grundvelli þeirra.

Öryggis- og heilbrigðisáætlun

- Verktaki skal hafa framkvæmt áhættumat starfa og verka og skila til Vegagerðarinnar ásamt öryggis- og heilbrigðisáætlun í samræmi við lög nr. 46/1980 og reglugerð nr. 547/1996.
- Verktaki og undirverktakar skulu vera með kerfisbundið innra vinnuverndarstarf innan eigin fyrirtækja á staðnum. Verktaki og undirverktakar skulu tilkynna um tengiliði við vinnuverndarstarf eigin fyrirtækja.
- Í lok verkefnis ber verktaka að skila inn gæðamöppu.

Öryggisáætlun

- Verktaki skal gera ítarlega öryggisáætlun samkvæmt reglugerð nr. 492/2009 og bera hana undir Vegagerðina til samþykkis. Vegagerðin getur ákveðið að gera öryggisáætlunina sjálf og tilkynnir þá verktaka um slíka ákvörðun sérstaklega. Vegagerðin tilnefnir eftirlitsmann fyrir hvert verk sem hefur eftirlit með að öryggisráðstafanir á og við veg séu í samræmi við öryggisáætlun. Öryggisáætlun samkvæmt reglugerð nr. 492/2009 getur verið hluti af öryggis- og heilbrigðisáætlun samkvæmt reglugerð nr. 547/1996 sem fjallað var um að ofan.

Vinnusvæðamerkingar

- Reglur um vinnusvæðamerkingar eru í samræmi við reglugerð nr. 492/2009 um merkingar fyrir almenna umferð vegna framkvæmda.

Viðbragðs- og neyðaráætlanir

- Verktaki skal sjá til þess að við upphaf verks liggi fyrir viðbragðs- og neyðaráætlanir og tryggja að öllum starfsmönnum verktaka og undirverktaka sé kunnugt um hvernig bregðast skuli við í neyð.
- Á vinnusvæði skal verktaki vera með til staðar viðeigandi skyndihjálparbúnað.
- Gera skal ráðstafanir gagnvart mengunarslysum ef olíu-, tjöru- eða eldsneytislekar koma upp.

Persónuhlífar

- Ekki er alltaf hægt að koma í veg fyrir áhættuþætti og því er notkun viðeigandi persónuhlífa mikilvæg.

Starfsmannaaðstaða

- Vinna við útlögn bikbundinna slitlaga er fjölbreytt og geta verkefni tekið frá nokkrum klukkustundum upp í marga daga. Verktaka ber alltaf að gera ráðstafanir varðandi starfsmanna- og hreinlætisaðstöðu.

Útlögn bikbundinna slitlaga

Framkvæmdir vegna vinnu við útlögn bikbundinna slitlaga geta verið bæði nýframkvæmdir og viðgerðir á eldra slitlagi. Vinnan fer bæði fram á fjölförnum götum í þéttbýli og á þjóðvegum langt frá byggð. Aðstæður geta verið misjafnar og þarf verktaki að framkvæma sértækt áhættumat fyrir hvert útboðsverk þar sem tekið er tillit til staðbundinna aðstæðna. Helstu þættir sem verktaki þarf að huga að við framkvæmdir vegna útlagnar bikbundinna slitlaga eru eftirfarandi:

- Umferð
- Notkun tækja
- Líkamsbeiting
- Brunahætta
- Hávaði
- Titringsur
- Efnahættur
- Sólarljós
- Streita

Í leiðbeiningunum og atriðalistanum er farið ítarlega í gegnum hvern þessara áhættuþátta og gefnar leiðbeiningar um aðferðir til að minnka áhættu og um rétt viðbrögð.

Atriðalisti

Hluti af þessu verkefni var að gera atriðalista yfir þá þætti sem eftirlitsmaður hefur í huga varðandi öryggis- og vinnuverndarmál við útlögn bikbundinna slitlaga og fylgir slíkur listi leiðbeiningunum.